

1. (2 body) Znegujte: $\forall x [((A(x) \vee B(x)) \rightarrow (C(x) \wedge \exists y D(x, y)))]$.

Riešenie: $\exists x [((A(x) \vee B(x)) \wedge (\neg C(x) \vee \forall y \neg D(x, y)))]$.

2. (4 body) Zistite, či sú nasledujúce formuly vždy pravdivé. Svoje tvrdenie dokážte.

a. $(\exists x a(x) \wedge \exists x b(x)) \rightarrow \exists x (a(x) \wedge b(x))$

Riešenie: Formula nie je vždy pravdivá. Nech je $\{0, 1\}$ univerzálna množina a nech $a(0)$ a $b(1)$ platí a $a(1)$ a $b(0)$ neplatí. Potom existuje x pre ktoré platí $a(x)$, a to $x = 0$, a taktiež existuje x pre ktoré platí $b(x)$, a to $x = 1$. Ľavá strana implikácie je preto pravdivá. Naopak, ani pre $x = 0$ ani pre $x = 1$ neplatí $a(x) \wedge b(x)$, preto je pravá strana implikácie nepravdivá. Celá formula je teda v tomto prípade nepravdivá a preto nie je pravda, že je vždy pravdivá.

b. $(\exists x a(x) \vee \exists x b(x)) \rightarrow \exists x (a(x) \vee b(x))$

Riešenie: Formula je vždy pravdivá. Dokážeme to priamym dôkazom implikácie. Predpokladajme, že $\exists x a(x) \vee \exists x b(x)$. Rozdeľme si dôkaz na dve časti podľa toho, ktorá z dvoch alternatív v $\exists x a(x) \vee \exists x b(x)$ nastane.

Predpokladajme, že $\exists x a(x)$. Nazvime si takéto x ako s , to znamená, že platí $a(s)$. Potom platí aj $a(s) \vee b(s)$, a teda $\exists x (a(x) \vee b(x))$ (a to $x = s$).

Predpokladajme, že $\exists x b(x)$. Nazvime si takéto x ako t , to znamená, že platí $b(t)$. Potom platí aj $a(t) \vee b(t)$, a teda $\exists x (a(x) \vee b(x))$ (a to $x = t$).

Keďže v každej z alternatív sme dokázali, že platí $\exists x (a(x) \vee b(x))$, dokázali sme, že $\exists x (a(x) \vee b(x))$.

3. (3 body) Dokážte, že pre ľubovoľné množiny A, B, C platí, ak $A \cap C = B \cap C$, potom $C - A \subseteq C - B$.

Riešenie: Prepíšme si dokazované tvrdenie pomocou definícií $=, \cap, \cup, -$ a $\subseteq$. Dostávame

$$\forall x [(x \in A \wedge x \in C) \leftrightarrow (x \in B \wedge x \in C)] \rightarrow \forall x [(x \in C \wedge \neg x \in A) \rightarrow (x \in C \wedge \neg x \in B)].$$

Tvrdenie dokážeme sporom. Tvrdenie znegujeme.

$$\forall x [(x \in A \wedge x \in C) \leftrightarrow (x \in B \wedge x \in C)] \wedge \exists x [x \in C \wedge \neg x \in A \wedge (\neg x \in C \vee x \in B)].$$

Vieme teda, že platí

$$\forall x [(x \in A \wedge x \in C) \leftrightarrow (x \in B \wedge x \in C)] \tag{1}$$

$$\exists x [x \in C \wedge \neg x \in A \wedge (\neg x \in C \vee x \in B)]. \tag{2}$$

Keďže $\exists x [x \in C \wedge \neg x \in A \wedge (\neg x \in C \vee x \in B)]$, nazvime si toto x ako s . Vieme teda, že platí

$$s \in C \tag{3}$$

$$\neg s \in A \tag{4}$$

$$\neg s \in C \vee s \in B. \tag{5}$$

Rozdeľme si dôkaz podľa toho, ktorá z alternatív v (5) platí.

Predpokladajme, že $\neg s \in C$. Dostávame spor s (3).

Predpokladajme, že $s \in B$. Podľa (3)

$$s \in B \wedge s \in C. \tag{6}$$

Keďže podľa (1) $\forall x [(x \in A \wedge x \in C) \leftrightarrow (x \in B \wedge x \in C)]$, platí to aj pre s , a preto $(s \in A \wedge s \in C) \leftrightarrow (s \in B \wedge s \in C)$. Preto platí aj $(s \in B \wedge s \in C) \rightarrow (s \in A \wedge s \in C)$. Toto spolu s (6) dáva $s \in A \wedge s \in C$, a teda $s \in A$, čo je v spore s (4).

Keďže sme v obidvoch alternatívach dospeli ku sporu, sporné je aj celé pôvodné tvrdenie.

4. (3 body) Dokážte, že pre všetky $n > 0$

$$3^n < n^n + 6.$$

.

Riešenie: Priamy dôkaz. Platí $n = 1 \vee n = 2 \vee n \geq 3$. Rozdeľme si dôkaz podľa toho, ktorá z alternatív platí.

Predpokladajme, že $n = 1$. Potom $3^n = 3 < 7 = n^n + 6$.

Predpokladajme, že $n = 2$. Potom $3^n = 9 < 10 = n^n + 6$.

Predpokladajme, že $n \geq 3$. Umocíme ľavú aj pravú stranu v $n \geq 3$ na n -tú (keďže n je kladné, funkcia $f(y) = y^n$, t. j. umocnenie na n -tú, je rastúca; preto aplikovanie tejto funkcie zachováva nerovnosť). Dostávame $n^n \geq 3^n$. Preto

$$3^n \leq n^n < n^n + 6$$

.

Keďže sme tvrdenie dokázali vo všetkých troch alternatívach, preto tvrdenie platí.